

Mineraliensammeln am Langesundfjord

die Steinbrücke Saga – Svensken – Vevja

Forfatter: Michael Sendelbach

I vår kunne man i LAPIS se annonse for dette heftet på 72 sider, og det var sikkert mange med meg som så frem til å ta dette heftet nærmere i øyensyn.

Selv mottok jeg et eksemplar fra forfatteren på årets Kopperbergmesse, og ved første blick så dette ut til å være et fint, lite skrift om et av våre mest interessante områder.

For å gjøre en lang historie kort, var det noe som mer og mer minnet meg om noe jeg tidligere hadde studert; nemlig Telemark Geologiforenings guide over Saga-bruddet, forfattet av Ingulv Burvald.

Ifølge forfatteren kjente han ikke til denne guiden og den glimrer da også med sitt fravær i en heller mager litteraturliste. Det kan **UMULIG** stemme at forfatteren **ikke** kjenner til denne guide, da svært mye, av såvel innledning, geologioversikt som annen informasjon ofte er **ordrett oversatt fra norsk til tysk** til og med forfatterens copyright-tegn.

Det får så være, og er muligens en sak for Telemark Geologiforening. Min oppgave får heller bli å peke på alle de feil som finnes i heftet. La det her være sagt med en gang, at svært mye av de mineralogiske rettelserne er det Svein A. Berge som har æren for. Svein har jo selv blitt trukket med i dette som Sendelbachs «mineralogiske alibi».

Før rettelserne vil jeg peke på at forfatteren i de fleste tilfeller har brukt små og store bokstaver i mineralenes formler på

en svært slurvete måte som resulterer i et utall feil. I tillegg lager han et sammensurium av bruddene. Å beskrive de tre bruddenes ulikheter og mineralsammensetninger krever et langt fyldigere hefte og en langt større dyktighet enn det forfatteren klarer å frembringe. Her blir Saga-bruddet brukt som basis og Svensken og Vevja trukket med nesten på kjøpet.

Jeg vil oppfordre de som allerede har kjøpt heftet til å rette opp følgende feilinformasjoner, som representerer de groveste feilene.

Side 7: Plassering av Svensken og Vevja på kartet er feil.

Side 14: Pectolitt er **ikke** funnet i de tre bruddene.

Side 17: De nålformede krystaller på analcim (bildet til høyre) er **gonnarditt**.

Side 18: De avfotograferte krystaller er **mikroklin**.

Side 21: Fotografiene øverst til venstre og nederst er **gonnarditt** og kommer fra **Vevja**.

Side 23: Ang. chiavennitten så forekommer den **rikelig i Vevja og Svensken** (egenfunnet i 1984 henviser til Vevja). I **Saga-bruddet** er mineralet **sjeldent**.

Side 25: Små, tavleformede, rombiske krystaller av epididymitt forekommer **hverken i Saga, Svensken eller Vevja**.

Side 28: Chamositten ble funnet i **Svensken**.

Side 29: Følgeminalet til diaspor er **natrolitt** ikke thomsonitt.

Side 30: Epididymittene kommer fra **Vesle Arøya**.

Side 35: Nyere undersøkelser har ifølge Berge **ikke** greid å påvise **genthelvin** i området.

Side 35: Kalsitt krystalliserer i det **trigonale** krystallsystem.

Side 37: Nyere undersøkelser har ifølge Berge **ikke** greid å påvise **lollingitt** i dette området. Alt er arsenkis. Dette gjelder også billedmaterialet.

Side 44: Saga er **ikke originalfunnstedet** for mosandritt.

Side 45: Pectolitt er **ikke** registrert fra

Saga. Angivelig sitat fra Berge er *tøv*. Side 46: Rosenbuschitt er angivelig funnet *en* gang (Åsheim) i Saga.

Side 47: Tritomitt *er* funnet i Saga og Vevja.

Side 49: Zirkon opptrer *meget sjelden* i paragnese med gibbsitt, boehmitt og diaspor.

Side 51: Natrolittene under er fra *Svensken*.

Side 52: Øverste bilde er helt sikkert *natrolitt*. Forfatteren omtaler thomsonitt som om det er mye mer utbredt enn det er.

Side 55: Ægirinen på bildet er fra *Svensken*.

Side 58: **BRATTHAGENER EN VERNET LOKALITET!**

Side 61: Ad. veiskjæringsforekomstene langs *E-18*: Polymignitt xls og månestein er ifølge Berge *ikke* påvist herfra og stammer sannsynligvis fra Håkestad, Tjølling. Aenigmatitten kommer *ikke* herfra, men fra Sandefjord.

Side 62: Mineralets navn er *bromellit*.

Antall anmerkninger/feil forteller sitt tydelige språk, og listen kunne vært lenger. Så hvis man er interessert i dette området kan man med fordel skaffe seg Telemark Geologiforenings Saga-guide. Den er bra, og den er på norsk.

Thor Sørli

Wegweiser durch die Geologi Islands

av Gudmundsson och Kjartansson.

Den geologiinteresserte, som tänker åka till Island för att studera landets fascinerande natur, bör i god tid före avresan skaffa rubr. bok. Den behandlar på ca 90 sidor allt det viktigaste om geologin. Naturligtvis handlar ganska mycket om vulkanism, men även andra landskapsbildande mekanismer som tex. jöklar, vatten och vind. Lite platttektonik finns också med. Boken är upplagd som

ett slags resehandbok för den naturvetenskapligt intresserade. Den är visserligen skriven på tyska, men det är en ovanligt enkel och lättläst tyska. Dessutom finns det ett hundratal svartvita bilder och teckningar, som man i varje fall kan njuta av.

«Wegweiser durch die Geologie Islands» är författad av Ari Trausti Gudmundsson (geofysiker) och Halldor Kjartansson (geolog).

Boken är utgiven av Bokautgafen Örn og Örlýgur hf., Sidumuli 11, 105 Reykjavík, Island, år 1984. Bildmaterialet sträcker sig tom. 1983.

Bertil Whit

Et praktverk

Fra tid til annen får vi i STEIN-postkassa vår trykksaker til anmeldelse. Det er helst fra utlandet slikt kommer.

Fra forlaget Christel Gebhart-Giesen har vi fått: Harzer Bergbau und Minerale, ST. ANDREASBERG. Og det var en delikat sak i trykk, utstyr og innhold. Skjønt innhold, jeg kan ikke vurdere minerallistene med hensyn til alle detaljer, dertil har jeg ingen kunnskaper udi den Harzske Mineralogie. Men det ser grundig og greit ut som tyskerne har for vane. Historiske bilder, tegninger og kart er også utmerket. Noen hyggelige timer har jeg hatt med denne boka.

Anbefales.

Men når skal vi få liknende verk skrevet på skandinavisk om våre egne gruver/forekomster?

Format: 22 X 29 cm

168 sider 75 fargefoto, 50 sv/hv, mange gruvekart og historiske dokument.

Pris: DEM 68,-

Kan bestilles fra:

Verlag Christel Gebhart-Giesen,
Oberwehnrath

D-5226 Reichshof 1 Tyskland.